

proportii inutile, ca a topit frazele în stilul său înfocat și biblic, în dauna conciziei, a frazei simple, pe înțelesul tuturor. Ștefan Golescu îl numește pe Bălcescu, în piesă, autor al Proclamației. Bălcescu — cum am văzut — îl numește pe Heliaide colaborator neclorit la text ! Așa credeau majoritatea cercetătorilor, atunci când și-a scris Camil drama... Ion Ghica impusese această convingere, târziu, în urma conflictelor cu Heliaide, în exil și după aceea. Abia în 1982, savantul G. Zane, supunând textul unei riguroase analize, aduce argumente ferme pentru teza redactării colective a Proclamației. Bălcescu „a avut o participare activă la alcătuirea unciă din părțile ei“. Introducerea, mesianică, în stilul romantismului patetic, a fost, desigur, atent supravegheată de Heliaide. („Romanul“ acestei probleme, în notele și materialele ediției lui G. Zane — „N. Bălcescu, Opere II, Scrieri istorice, politice și economice“, 1848—1852, E.A., 1982.)

Cu actul următor, al doilea, intrăm în tumultul revoluționar. Abia acum, în eco-

nomia dramei, Bălcescu își va exprima deplin crezul politic. Cum o va face? Mărturisim că investigațiile noastre documentare privind acest act și cel următor au fost influențate — pe drept — de un episod memorialistic tulburător datorat lui Șerban Cioculescu, episod pe care îl reproducem cu intenție pregătitoare pentru lectorii noștri : „Văzusem piesa în Studioul Teatrului Național, și-i spusese că-mi plăcuse, deși pusese în Bălcescu prea mult din el însuși, din Camil : — În fond, Bălcescu ești dumneata, Camil ! A ridicat brațele și mi-a răspuns întrebător, ca și cum n-ar fi fost o altă soluție : — Ce puteam face ?“

Ionuț NICULESCU

NOTA : Obişnuitele noastre „reper“ bibliografice le vom numi la finele secvențelor în care încercăm deslușirea documentului și a ficțiunii din această capodoperă.

O premieră

● Sursă bogată de informație asupra personalității unui creator, corespondența scriitorilor, mai cu seamă a dramaturgilor, a îndemnat nu o dată la o considerare din punct de vedere al virtualelor calități scenice, la o selecție și ordonare a ei după legile textului dramatic. Sînt cunoscute publicului nostru asemenea încercări, avînd ca obiect corespondența lui George Bernard Shaw sau Caragiale, de exemplu.

Recent, radioul a difuzat în premieră scenariul Catincăi Muscan *Al dumneavoastră, cu stimă, Anton Pavlovici Cehov*. Interesante, sugestive documente privind viața și opera unui artist de primă mărime, scrisorile reținute de textul radiofonic conțin prețioase mărturii de creație, formulează opinii asupra climatului literar, teatral și publicistic al epocii, fur-

nizează o informație proaspătă, nemijlocită, privind orientări, tendințe, gusturi, practici și mentalități definitorii pentru mediul cultural al Rusiei secolului trecut.

De real interes este posibilitatea de care dispun astfel de lucrări dramatice — posibilitate pe care textul Catincăi Muscan o fructifică — de a confrunța proiectele, intențiile, opiniile autorului privitoare la o operă, cu opera însăși. Intercalarea unor fragmente literare are totodată meritul de a ritma materialul, de a da un mai pronunțat caracter dramatic, scenic, textului, care se ascultă cu reală plăcere, nu numai cu interesul ce însoțește în mod obișnuit prezentarea unor documente.

Preocupată de o transmitere clară, cursivă a ideilor și mai puțin de o anume articulare regizorală a materialului, conducerea artistică încredințată lui Titel Constantinescu s-a orientat către formula lecturii, și mai puțin spre cea a unui spectacol radiofonic. Lectură expresivă, judicioasă condusă, asigurată de: Ștefan Mihăilescu-Brăila, Ștefan Radof, Tamara Buciuceanu, Dorina Lazăr, Rodica Mandache, Virgil Ogășanu, Ion Marinescu, Dan Condurache, Mitică Popescu, Corado Negreanu, Ion Pavlescu, Gelu Colceag, Constantin Băltărețu, Cornel Vulpe, Jeannine Stavarache, Gheorghe Oprina, Nicolae Iliescu, Mihai Dinvale ș.a.

Cristina DUMITRESCU